

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Ympäristölautakunta 12.03.2026 § 28
64/03.00/2026

Valmistelija/lisätiedot Tekninen johtaja, rakennustarkastaja, 2. ympäristötarkastaja

Lausuntopyynnön johdanto

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta.

Uudessa laissa säädettäisiin voimalan omistajan velvollisuudesta purkaa käytöstä poistettu maatuulivoimala ja palauttaa puretun tuulivoimalan sijaintipaikka voimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan. Purkamisen kustannusten kattamista turvaisi maatuulivoimalan rakentamishankkeeseen ryhtyvän velvollisuus antaa kunnan rakennusvalvontaviranomaisen hyväksi vakuus purkamistoimien varmistamiseksi. Vuokramaalla sijaitsevan maatuulivoimalan purkamisesta vastaisi voimalan sijaintipaikan kunta, jos voimalan omistaja laiminlöisi purkamiseen liittyvät velvoitteensa ja jos purkamisen kustannuksia ei voitaisi kattaa uudessa laissa tarkoitetulla purkuvakuudella.

Rakentamislakiin lisättäisiin säännökset maatuulivoimalan purkamisluvasta. Lisäksi lakiin tehtäisiin muita uuden lain säätämisestä johtuvia täsmennyksiä ja teknisluonteisia muutoksia.

Esitysluonnoksessa ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Purkuvakuutta ja kunnan toissijaista purkamisvelvollisuutta koskevia säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin vain tuulivoimaloihin, joita koskevaa rakentamislupaa haettaisiin aikaisintaan vuonna 2028.

Lakimuutoksen tausta

Esitys perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman (Vahva ja välittävä Suomi, 20.6.2023) kirjaukseen, jonka mukaan tuulivoimarakentamisen oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi hallitus toteuttaa purku- ja ennallistamisveloitteen käyttöönoton kattavasti, mukaan lukien rahasto.

Tuulivoimaloiden rakentamisesta ja purkamisesta ei ole voimassa kattavaa erityislainsäädäntöä. Purkamiseen liittyvät oikeudelliset kysymykset ratkaistaan osapuolten välisten sopimusten sekä yleisen rakentamista, jätehuoltoa ja ympäristönsuojelua koskevan lainsäädännön perusteella.

Lakimuutoksen tavoitteet

Käytöstä poistettu maatuulivoimala on purettava ympäristön hyvän tilan sekä maanomistajan aseman ja alueen jatkokäyttömahdollisuuksien turvaamiseksi. Esityksen tavoitteena on säätää tuulivoimaloiden purkamisvastuusta kattavin, selkein ja ennakoitavin laintasoin säännöksiin sekä varmistaa oikeusvarmuuden ja eri osapuolten oikeusturvan toteutuminen erilaisissa tuulivoimalan purkamisen tilanteissa.

Ruoveden ympäristölautakunnan lausunto

Ympäristölautakunta toteaa lausunnossaan ympäristönsuojelun osalta seuraavaa:

Lakiesitys parantaa ympäristön tilan turvaamista. Selkeä purku- ja ennallistamisvelvoite varmistaa, että alue palautetaan mahdollisimman hyvin tuulivoimalan rakentamista edeltäneeseen tilaan.

Yhdenmukaiset velvoitteet helpottavat valvontaa. Purkumääräysten selkiytyminen parantaa valvontaa, jätehuollon hallintaa ja ympäristövaikutusten vähentämistä käytöstä poistetun voimalan purkamisvaiheessa.

Vakuuden on oltava riittävä kaikkiin toimenpiteisiin.

Vakuuden tulee kattaa:

- koko purkamisen kustannukset
- maaperän mahdollinen kunnostus
- betonirakenteiden, metallien ja ongelmajätteiden asiallinen käsittely ja kuljetus.

Purkusuunnitelma tulisi edellyttää jo rakentamisvaiheessa.

Ympäristönsuojelun näkökulmasta on perusteltua, että purku suunnitellaan jo rakentamisluvan yhteydessä. Tämä:

- parantaa ennakointia,
- helpottaa viranomaisten toimintaa ongelmatilanteissa, esimerkiksi konkurssissa,
- varmistaa, että ennallistamisen kustannukset ja vastuut ovat selvät koko voimalan elinkaaren ajan.

Ympäristölautakunta toteaa lausunnossaan rakennusvalvonnan osalta seuraavaa:

Laki selkeyttää purkuvastuita ja vakuusjärjestelyjä, mikä on ympäristön ja turvallisuuden kannalta perusteltua ja johdonmukaista.

Kunnan valvontavastuu kasvaa merkittävästi.

Kunta vastaa siitä, että purkamisvelvoitteet toteutuvat, ja viime kädessä myös purkutöiden toimeenpanosta, jos voimalan omistaja ei toimi. Tämä lisää:

- tarkastus- ja katselmustarpeita
- päätösten valmistelua
- hallinnollista työmäärää

Pienissä kunnissa vaikutus voi olla erityisen merkittävä.

Vakuuden suuruus on kriittinen kunnan riskien hallinnassa.

Vakuuden tulee olla riittävä kattamaan:

- kaikki purkukustannukset
- mahdolliset lisätyöt
- maaperän kunnostustarpeet, mikäli ne ilmenevät vasta purkuvaiheessa
- Riittämätön vakuus voi johtaa huomattaviin lisäkustannuksiin kunnalle.

Konkurssitilanteet lisäävät kunnalle kohdistuvia riskejä.

Jos voimalan omistaja menee konkurssiin ennen purkua, kunta vastaa purkamisesta ja vakuuden käyttämisestä. Tämä vaatii kunnalta osaamista:

- vakuuden hallinnasta
- purkutöiden kilpailutuksesta
- purkutöiden valvonnasta ja dokumentoinnista.

Purkusuunnitelman vaatiminen rakentamisluvan yhteydessä on harkittava tapaus.

Purkusuunnitelman edellyttäminen jo luvan myöntämisvaiheessa voisi helpottaa myöhempää valvontaa ja nopeuttaa toimenpiteitä ongelmatilanteissa.

Toisaalta tämä:

- lisää hallinnollista työtä lupavaiheessa
- voi pidentää lupaprosesseja
- vaatii selkeät ohjeet siitä, millä tarkkuudella purkusuunnitelma on laadittava.

Lain toimeenpanossa on arvioitava kuntien resurssitarpeet.

Pienten kuntien kannalta on tärkeää, että:

- valtio järjestää tarvittaessa tukea ja ohjeistusta sekä käytännön asioihin, sekä purkuvakuuden suuruuden määrittämiseen
- purku- ja valvontatehtäviin liittyvät menettelyt ovat selkeät
- purkutyön kustannukset voidaan kattaa vakuudella ilman taloudellisia riskejä kunnalle. Lisäksi tulee olla selkeät toimintamallit tapauksessa, jossa purkuvakuus ei riitäkään.

Lain ei tule aiheuttaa kunnille kohtuutonta rasitusta.

Toimeenpanon tulee olla kohtuullista ja hallittavissa myös pienten kuntien näkökulmasta.

Esittelijä

Tekninen johtaja Waltteri Martelin

Päätösehdotus

Ympäristölautakunta päättää jättää yllä olevan lausunnon hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Päätös

Ympäristölautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Jakelu